

Uzasadnienie

Przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji działa, jako organ opiniodawczo-doradczy, Komisja Heraldyczna, powołana rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 stycznia 2000 r. w sprawie powołania Komisji Heraldycznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1400). Komisja powołana została na podstawie art. 2a ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2023 r. poz. 76).

Zgodnie z art. 3 ww. ustawy jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać, w drodze uchwały organu stanowiącego, własne herby, flagi, emblematy oraz insygnia i inne symbole (ust. 1). Symbole te muszą być stanowione w zgodzie z zasadami heraldyki, weksylologii i miejscową tradycją historyczną (ust. 2) oraz podlegają opinii ministra właściwego do spraw administracji publicznej (ust. 3).

Zadania Komisji Heraldycznej wymienione są w art. 2a ust. 3 ustawy. Należą do nich:

- opiniowanie ww. symboli jednostek samorządu terytorialnego,
- opiniowanie i przygotowywanie projektów wzorcowych aktów prawnych związanych z ustanawianiem insygniów władzy państwowej, herbów, flag, emblematów i innych znaków i symboli związanych z heraldyką i weksylologią,
- udzielanie konsultacji władzom i organom administracji publicznej w dziedzinie właściwego używania insygniów władzy państwowej, herbów, flag, emblematów i innych znaków i symboli związanych z heraldyką i weksylologią.

Projektowana zmiana rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie Komisji Heraldycznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1779) ma na celu przede wszystkim usprawnienie pracy Komisji oraz zmianę zasad wynagradzania członków Komisji Heraldycznej.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia w skład Komisji wchodzi pięć osób wskazanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, pięć osób wskazanych przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz trzy osoby wskazane przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Członków Komisji powołuje minister właściwy do spraw administracji publicznej w drodze rozporządzenia, po otrzymaniu wskazań kandydatów od pozostałych podmiotów biorących udział w wyłanianiu składu Komisji (§ 2-4 rozporządzenia). Ponad dwudziestoletnia praktyka funkcjonowania Komisji Heraldycznej wskazuje, że wobec specjalistycznego charakteru Komisji istnieje często obiektywna trudność we wskazaniu kandydatów na członków, a prośby ministra właściwego do spraw administracji publicznej kierowane do pozostałych podmiotów pozostają często bardzo długo bez odpowiedzi. Komisja działa wówczas w niepełnym składzie, co negatywnie odbija się na jej funkcjonowaniu i terminowości prowadzonych postępowań. Dlatego też proponuje się wprowadzenie przepisu, który umożliwi podmiotom wskazanym w § 2 ust. 2 rozporządzenia rezygnację z możliwości wskazania kandydata na członka. W takiej sytuacji członek Komisji wskazywałby minister właściwy do spraw administracji publicznej, jako organ, dla którego Komisja jest organem opiniodawczo-doradczym i który wydaje opinie na podstawie art. 3 ust. 3 ustawy o odznakach i mundurach. Rozwiązanie to zawarto w projektowanym brzmieniu § 3 ust. 4 rozporządzenia. Uaktualniono wobec tego brzmienie § 4 ust. 3, odwołujące się do ww. przepisu.

Praktyka funkcjonowania Komisji wskazuje często na dużo mniejszą aktywność niektórych członków Komisji (częste absencje, niska aktywność w referowaniu wniosków). Obecnie uchylanie się od aktywności w Komisji nie stanowi przesłanki do odwołania członka ze składu Komisji. Proponuje się zatem, by w rozporządzeniu zawrzeć instrument umożliwiający ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej występowanie do organu wskazującego z wnioskiem o wskazanie innej osoby w miejsce takiego członka, przepis taki zawarto w projektowanym § 4 ust. 4 rozporządzenia.

Proponuje się także zmianę brzmienia § 5 rozporządzenia, obecnie stanowiącego ogólnie, że przewodniczący organizuje pracę Komisji i prowadzi jej obrady. Proponuje się, by

uszczegółowić zakres odpowiedzialności przewodniczącego i wskazać, że poza prowadzeniem obrad do jego zadań należy w szczególności przydzielanie wniosków referentom i dbanie o ich terminowe rozpatrywanie.

Rozszerzono też uprawnienie przewodniczącego Komisji do zapraszania na posiedzenia specjalistów z zakresu zadań Komisji. Obecnie dotyczy ono specjalistów z zakresu heraldyki i weksylologii, dodano tu specjalistów z zakresu projektowania graficznego i sztuk plastycznych, pozostawiając przy tym katalog specjalistów otwartym.

Sformalizowano także (ujęto wprost w przepisach rozporządzenia) funkcjonującą już zasadę wyłączenia się z orzekania członków Komisji Heraldycznej w sytuacji konfliktu interesów.

Stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia członkom Komisji z tytułu udziału w posiedzeniu przysługuje za każdy dzień posiedzenia wynagrodzenie w wysokości 20% najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników, określonego w odrębnych przepisach. Najniższe miesięczne wynagrodzenie określone zostało rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 stycznia 1998 r. w sprawie najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników (Dz. U. z 1998 r. poz. 74, z późn. zm.) i wynosi 760 zł. Od tego czasu nie było ono waloryzowane, bowiem w 2002 r. weszła w życie ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę i od tego czasu ustawodawstwo posługuje się określeniem „minimalne wynagrodzenie” w miejsce „najniższego wynagrodzenia”. Prowadzi to do sytuacji, w której wynagrodzenie członków Komisji Heraldycznej wynosi 152 zł brutto za posiedzenie, co jest kwotą rażąco niską zważywszy na fakt, iż omówienie wniosku przez referenta wymaga uprzedniej kwerendy oraz analizy niezbędnej dokumentacji. Ustalone w 2001 r. wynagrodzenie członków Komisji nie jest w chwili obecnej adekwatne do nakładu pracy, jaki ponieść muszą członkowie z tytułu udziału w jej pracach.

Członkowie Komisji Heraldycznej w celu realizacji swoich obowiązków wynikających z udziału w pracach Komisji Heraldycznej poświęcają swój czas, a nierzadko także środki (poszukiwania w archiwach, pozyskiwanie literatury, etc.). Udział w posiedzeniu Komisji wiąże się często z uszczerbkiem dla aktywności zawodowej. Obecne wynagrodzenie nie jest w stanie zrekompensować poniesionych z tego tytułu nakładów. Należy podkreślić, że stosownie do art. 2a ust. 2 ustawy o odznakach i mundurach w skład Komisji Heraldycznej powołuje się w szczególności osoby wyróżniające się wysokim poziomem wiedzy z zakresu heraldyki i weksylologii, przedstawicieli organizacji, których statutowe cele związane są z heraldyką i weksylologią oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, a zatem osoby odznaczające się specjalistyczną wiedzą.

Proponuje się, by wynagrodzenie za udział w pracach Komisji wiązało się nie tylko z samą obecnością na posiedzeniu, ale też z aktywnością w zakresie omawiania (referowania) wniosków i przygotowywania opinii. Wynagrodzenie składałoby się zatem z dwóch składników: przysługującego za udział w posiedzeniu i dodatkowej gratyfikacji dla członka referującego wniosek i przygotowującego treść opinii Komisji Heraldycznej. Rozwiązanie takie ma na celu większą mobilizację członków Komisji i wynagradzanie osób najbardziej aktywnych. Należy podkreślić, że omówienie wniosku wymaga specjalistycznej wiedzy, często przeprowadzenia badań, zapoznania się z dotychczasowym orzecnictwem Komisji w danej kwestii, wymaga zatem poświęcenia znacznie większej ilości czasu niż sama obecność na posiedzeniu.

Przewidziano także wyższe wynagrodzenia dla przewodniczącego Komisji, a w razie jego nieobecności zastępcy przewodniczącego. Wynika to z faktu, że na przewodniczącym ciąży więcej obowiązków związanych nie tylko z prowadzeniem obrad, ale też z merytorycznym sprawdzeniem treści uchwał i innych pism Komisji Heraldycznej.

Zmiany, o których mowa polegają na zmianie brzmienia § 10 ust. 1 rozporządzenia, poprzez kwotowe określenie wysokości wynagrodzenia za obecność na posiedzeniu (odpowiednio 750

zł dla przewodniczącego bądź zastępcy i 500 zł dla pozostałych członków) oraz dodaniu ust. 4, wprowadzającego wynagrodzenie (500 zł) za zreferowany wniosek.

Projektowane rozporządzenie nie jest objęte prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na działalność mikro-przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został umieszczony na stronie podmiotowej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ponadto, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt został przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.